
Lite psykiske symptomer hos intensivpersonell under pandemien

LEGELIVET

INGVILD STRAND HOVLAND

istran@ous-hf.no

Ingvild Strand Hovland er overlege og tilsynspsykiater ved Akuttmedisinsk avdeling, Oslo universitetssykehus. Hun arbeider med en ph.d.-avhandling om helsepersonells erfaringer i intensivavdelinger under koronapandemien med veiledning fra Legeforskningsinstituttet.

Intensivpersonell i Norge rapporterte lite symptomer på angst, depresjon og posttraumatisk stressforstyrrelse under det første året av koronapandemien.

Koronapasienter får behandling på intensiven på Rikshospitalet i Oslo i januar 2022. Foto: Stian Lysberg Solum / NTB

Vi har undersøkt faglig kompetanse, arbeidsforhold og psykisk belastning blant intensivpersonell under koronapandemien i Norge. Undersøkelsen ble gjort med spørreskjema våren 2020, høsten 2020 og våren 2021. Studien omfattet 27 av 28 sykehus som hadde pasienter med covid-19 innlagt på intensivavdelinger. Vi inkluderte sykepleiere og leger som jobbet i intensivavdelingene, og deres nærmeste ledere. Totalt deltok 484 personer, hvorav flertallet var sykepleiere.

Helsepersonellet som deltok i studien, hadde i gjennomsnitt ca. 20 års arbeidserfaring som lege eller sykepleier, og 92 % hadde erfaring fra intensivavdeling. Den opplevde graden av faglig forberedthet var høy, og den

korrelerte med intensiverfaring og deltakelse i simuleringstrening på forhånd (1). Nesten halvparten rapporterte om smittefrykt våren 2020, noe som ble redusert til 16 % ett år senere. Kun 1 % rapporterte at de var blitt smittet i løpet av pandemiens første år, noe som er færre enn i befolkningen for øvrig (2,4 %) (2).

«Legene og lederne hadde signifikant lavere nivåer av både angst, depresjon og PTSD-symptomer enn sykepleierne ved oppfølging ett år etter»

Våren 2020 skåret 12,5 % av deltagerne over grenseverdien for angst og depresjon, og 7 % over verdien for posttraumatisk stressforstyrrelse (PTSD) (3). Våren 2021 var tallene omtrent uendret. I totalpopulasjonen var skår for angst, depresjon og PTSD-symptomer langt under grenseverdien på begge måletidspunktene. Det var ingen signifikant endring i skår for angst og depresjon. PTSD-symptomskåren økte signifikant, men den lå fortsatt langt under grenseverdien. Legene og lederne hadde signifikant lavere nivåer av både angst, depresjon og PTSD-symptomer enn sykepleierne ved oppfølging ett år etter (4).

Vi undersøkte også hvordan bakgrunnsvariabler, forberedelser til, støttetiltak under og følelsesmessige opplevelser ved intensivarbeidet våren 2020 påvirket risikoen for å utvikle angst, depresjon eller PTSD-symptomer over grenseverdiene ett år etter. Smittefrykt og tidligere selvrapportert depresjon var forbundet med økt risiko for symptomer på angst og depresjon over grenseverdien, mens risikoen for PTSD-symptomer også var assosiert med ensomhet (4). Hverken faglige forberedelser eller støttetiltak hadde signifikant betydning.

Nivåene av angst, depresjon og PTSD-symptomer i vår undersøkelse var lave sammenlignet med i internasjonale studier (5, 6, 7). En viktig forklaring på dette er trolig at intensivkapasiteten aldri ble overbelastet i Norge, slik som i mange andre land. Vi trengte derfor ikke å bruke mye uerfarent personell, og de som jobbet, fikk relativt raskt tilstrekkelige ressurser.

I løpet av det første året med pandemi, ble smittefrykten redusert ettersom tilstrekkelig smittevernutstyr kom på plass, vaksiner ble tilgjengelig og vår kunnskap om sykdommen økte. Derfor er det et rimelig funn at symptomnivåene av angst, depresjon og posttraumatisk stressforstyrrelse forble lave gjennom det første året med pandemi.

REFERENCES

1. Lie I, Stafseth S, Skogstad L et al. Healthcare professionals in COVID-19-intensive care units in Norway: preparedness and working conditions: a cohort study. *BMJ Open* 2021; 11: e049135. [PubMed][CrossRef]
2. Folkehelseinstituttet. COVID-19. Ukerapport – uke 23. Onsdag 16. juni 2021.
<https://www.fhi.no/contentassets/8a971e7b0a3c4a06bdbf381ab52e6157/ved>

3. Stafseth SK, Skogstad L, Ræder J et al. Symptoms of Anxiety, Depression, and Post-Traumatic Stress Disorder in Health Care Personnel in Norwegian ICUs during the First Wave of the COVID-19 Pandemic, a Prospective, Observational Cross-Sectional Study. *Int J Environ Res Public Health* 2022; 19: 7010. [PubMed][CrossRef]
4. Hovland IS, Skogstad L, Stafseth S et al. Prevalence of psychological distress in nurses, physicians and leaders working in intensive care units during the COVID-19 pandemic: a national one-year follow-up study. *BMJ Open* 2023; 13: e075190. [PubMed][CrossRef]
5. Heesakkers H, Zegers M, van Mol MMC et al. Mental well-being of intensive care unit nurses after the second surge of the COVID-19 pandemic: A cross-sectional and longitudinal study. *Intensive Crit Care Nurs* 2023; 74: 103313. [PubMed][CrossRef]
6. Schmid B, Schulz SM, Schuler M et al. Impaired psychological well-being of healthcare workers in a German department of anesthesiology is independent of immediate SARS-CoV-2 exposure - a longitudinal observational study. *Ger Med Sci* 2021; 19: Doc11. [PubMed]
7. Wahlster S, Hartog C. Coronavirus disease 2019 aftermath: psychological trauma in ICU healthcare workers. *Curr Opin Crit Care* 2022; 28: 686–94. [PubMed][CrossRef]

Publisert: 25. april 2024. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.24.0170
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 28. mars 2026.